

Ändrade rutiner för fastställande av faderskap Uppdrag till förvaltningen

Vår nuvarande lagstiftning om föräldraskap står att finna i Föräldrabalken (SFS 1949:301) som infördes år 1949 vid en tidpunkt då få av oss ens var födda.

I första kapitlet 3 och 4§ stadgas hur faderskapet fastställs, se faktaruta. Det som i sammanfattning står i lagen är att socialförvaltningen skall göra en utredning om faderskapet, baserat på ett bevittnat erkännande av faderskapet från fadern. Så långt allt väl, varje barn har rätt till en fader och en moder. Nu kommer vi till tillämpningen av lagen så som Socialstyrelsen rekommenderar och kommunerna utför:

I Kungälv föds i storleksordningen 550 barn per år, cirka hälften föds ”utom äktenskapet”. I det stora flertalet av dessa ”utomäktenskapliga födselar” utgör föräldrarna ett helt vanligt sambopar. Dessa föräldrar får förutom gratulationer och reklam för allt från barnmat till barnvagnar även ett brev från socialförvaltningen där man uppmanas att inställa sig till förhör om vem som är fader till barnet. De flesta är inte medvetna om att man kan vägra förhöret. De flesta inställer sig snällt till ett generande förhör där man bland annat skall utreda när barnet kom till (konception) och huruvida barnets far var närvarande eller ej vid tillfället. Vare sig Socialstyrelse eller kommuner har uppenbarligen heller funderat över det 1800-talsmässiga i förfarandet. Läser man lagen, se faktaruta, finner man att det enda som krävs är ett skriftligt och bevittnat faderskaps erkännande på en blankett. Barnets rätt till en fader behöver inte medföra att myndigheterna av slentrian agerar som moralpoliser. Ingen i Lagstiftande ställning tycks heller ha reflekterat över hur många av de barn som föds inom äktenskapet som har moderns man som fader, där krävs inga intyg!

Skälet till att fadern behandlas olika om han är gift eller ej är naturligtvis att vi medvetet eller omedvetet spelar med i en gammal syn på moral. Så sent som på mitten av 1900-talet sågs det som skamligt att skaffa barn om man inte var gift, inte minst i schartauanismens Bohuslän. Och därmed är vi tillbaka i en moralsyn från 1800-talet som överlevde 1949 års föräldrabalk, införd av en socialdemokratisk regering och utan krav på faderskapsförhör på socialkontoret. Moralkonservatismen har sedan dess i detta avseende vårdats av Socialstyrelsen.

Det finns även en ekonomisk aspekt på byråkratin med förhör på socialen. Om man lägger samman de nationalekonomiska och kommunalekonomiska kostnaderna så finns följande parametrar att ta hänsyn till:

- Tidsspill för två föräldrar av att ställa in sig på socialkontoret, minskad BNP som effekt av åtminstone sex timmars tid för sammanträden resor och tidsspillan.
- Ökad utredningstid på Socialförvaltningen för de två handläggare som för närvarande gör faderskapsutredningarna. Här finns en rationaliseringspotential både i bemanning och i lokalbehov.

FÖRSLAG:

Mot ovanstående bakgrund föreslås förvaltningen få i uppdrag att 1/ upphöra med rutinen att kalla in fadern till förhör på socialkontoret för de fall där fadern skriftligt erkänner faderskapet. Och 2/ återkomma till Kommunstyrelsen med förslag till nya rutiner.

Kungälv 2011-02-09

För Alliansen

Anders Holmenschöld

Gun Marie Daun

Göran Oskarsson

Ove Wiktorsson

FAKTARUTA

Om modern inte är gift vid barnets födelse, ”... fastställs faderskapet genom bekräftelse eller dom” (tolkning resp. citat av **Föräldrabalken 1 kap 3§**)

1 kap 4 § Föräldrabalken: ”Bekräftelse av faderskap sker skriftligen och skall bevittnas av två personer. Bekräftelsen skall skriftligen godkännas av socialnämnden och av modern eller en särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet. Är barnet myndigt eller står det enligt [6 kap. 2 §](#) inte under någons vårdnad, skall bekräftelsen i stället godkännas av barnet självt. Socialnämnden får lämna sitt godkännande endast om det kan antas att mannen är fader till barnet.

Bekräftelse kan ske även före barnets födelse.....”

Ur Socialstyrelsens ”Att fastställa faderskap”

Personligt sammanträffande med parterna

Utredaren bör i regel kalla parterna till ett personligt sammanträffande för att de bl.a. ska kunna styrka sin identitet. Om utredaren vet vilka parterna är, t.ex. om modern och den presumptive fadern tidigare har bekräftat faderskapet för ett gemensamt barn, kan det dock vara tillräckligt med telefon- eller brevkontakter.¹